

Tanıdığım İslamcılar ve Akif Emre Ruşen Çakır

25.05.2017 medyascope.tv

<http://rusencakir.com/Tanidigim-Islamcilar-ve-Akif-Emre/6473>

Merhaba, iyi günler. Salı günü kalp krizinden hayatını kaybeden Yeni Şafak gazetesi yazarı Akif Emre hakkında kişisel tanıklıklarımı, buradan hareketle de Türkiye’de İslamî hareketin durumunu ele almak istiyorum. Önce tekrar Akif’e Allah’tan rahmet diliyorum. Kendisi benden beş yaş büyüktü ve birbirimizi uzun zamandır tanıyorduk. Ama benim 1985 yılında, gazeteciliğe başladıktan sonra İslamcılık üzerine çalışmaya başladığımda ilk tanıdığım isimlerden değildi açıkçası ve çok yoğun bir şekilde görüştüğüm isimlerden birisi de değildi. Ama gazeteci idi. Gazetecilik yapıyordu ve İslamî kesimin ilk gazetecilerinden birisidir. Dil bildiği için de dış haberler ağırlıklı çalışan birisiydi. İslam dünyasıydı daha çok ağırlığı ve Filistin konusuna özel olarak çok büyük bir ilgi duyardı, kişisel olarak da duyardı. Erbakan’ın başbakan olduğu dönemde o meşhur Mısır, Libya ve Nijerya gezisinde uçakta o da vardı. Kendisiyle ilk yoğun sohbetlerimiz orada olmuştu.

Yalnızlığı tercih etti

Şimdi şöyle bir şey var: Akif’in beklenmedik vefatından sonra –çünkü uzun bir hastalığın ardından hayatını kaybetmedi, birden bir kalp kriziyle veda etti–, ardından onun hakkında çok şey söylendi, yazıldı, yazılmaya da devam ediliyor. Hemen hemen herkes onu bir örnek kişi olarak gösteriyor. Hemen hemen hepsi de Akif Emre’nin yalnızlığının altını çiziyor. Şimdi, Türkiye’yi 2002 sonundan beri AKP yönetiyor. Akif Emre de İslamcı birisi. Bu süre içerisinde de hep bu hareketin ana akımı sayılabilecek yerlerde yazdı, çizdi, programlar yaptı. Yeni Şafak gazetesinde genel yayın yönetmenliği yapmıştı en son, yazarıydı da zaten. Buna rağmen, son güne kadar Yeni Şafak’ta yazmış biri olmasına rağmen Akif Emre’den yalnız olarak bahsedilmesi çok anlamlı. Yanlış olduğunu sanmıyorum. Bence de böyle bir yalnızlık vardı. Ama bu yalnızlık genellikle şöyle olur: Dışlanmışların yalnızlığı vardır, bir de kendini dışarıda tutanların yalnızlığı vardır. O anlamda Akif Emre benim gördüğüm kadarıyla kendi tercihiyle böyle bir yalnızlığı tercih etti.

Muhalefetteki İslamcılıkla iktidardaki İslamcılık çok farklı

Şimdi, Adalet ve Kalkınma Partisi’nin iktidara gelmesinden sonra ve iktidarda kalmasından sonra yıllardır iktidarı elinde tutmasıyla beraber, Türkiye’de İslamî hareket de çok ciddi bir dönüşüm yaşadı. Bu konuda çok değerlendirme yaptım, tekrarlamak istemiyorum. Ancak şu nu çok net bir şekilde gördük ki, muhalefetteki İslamcılıkla iktidardaki İslamcılık ya da AKP

iktidarı öncesindeki İslamcılıkla AKP iktidarı sonrasındaki, sırasındaki İslamcılık çok farklı, belki de kökten farklı. Aslında bana göre artık AKP döneminde gerçek anlamda bir İslamcılık da kalmış değil.

Bu anlamda Akif Emre bunlardan kalan ender isimlerden birisiydi. Mesela aklıma gelen bir – burada yayına da çıkarttığımız– Atasoy Müftüoğlu, Abdurrahman Aslan, Sezai Karakoç gibi isimler var, iktidara belli bir mesafe koyarak bir nevi yalnızlığı tercih edenler var. Akif de bunlar gibiydi aslında. Ama o aynı zamanda da iktidarın hemen yanı başındaki yerlerde bulunarak bunu yaptı. Onunki daha zor. Yani Atasoy Müftüoğlu’nun yaptığı gibi Eskişehir’de yaşayarak ya da Abdurrahman Aslan’ın yaptığı gibi tamamen kendini uzağa çekerek de bir yalnızlık seçebilirdi. Onunki bir anlamda kalabalığın ortasında yalnızlıktı. Şimdi tam ne anlatmak istiyorum? En son yazılarından –galiba sondan üçüncü yazısı– çok çarpıcı bir yazıydı. Oradan birkaç cümle okumak istiyorum. Ne demek istediğim daha iyi anlaşılacaktır:

Her şey çürüyor

“Elimizi uzattığımız her şey çürüyor. Belki de dokunduğumuz için biz çürütmekteyiz. Gördüklerimiz kirleniyor. Baktıklarımız bizi kirletiyor, içimizi... İşittiklerimizden dolayı, bildiklerimizden dolayı acı çekmeye başlıyoruz. Birebir şahit olamasak bile... Acı çekmeye icbar ediyoruz sanki ya anlatılanlar gerçek olduğu için yahut gerçek yerine sahte gerçekler ikame edildiği için. Bu denli yozlaşma, çürümeye mahkûm olmak duygusu bizatihi insanın içini kemiren bir şey. Sadece insan teki olarak her birimiz değil toplum da içten içe çürüyor. Korozyona uğrayan metal aksam gibi temas ettiğimiz hava çürütüyor. Soluklanırken damarlarımızdaki akışın pelteleştiğini hisseder gibiyiz. Bunca karamsarlık kuşatmasına maruz kalmamızın asıl nedeni de birilerinin bunları hiç düşünmüyor olması, tam anlamıyla şenlikli bir zafer havasını yaşıyor olmaları. Çürürken bile zafer takı kurduğunu düşündüren bir muhayyile hâkim.”

Bu çok net bir şekilde Türkiye’de şu anda İslamî camianın içinde bulunduğu, aslında tüm Türkiye’nin içinde bulunduğu –çünkü İslamî camia diye tabir edilecek yapı ülkeyi yönetiyor, uzun bir süredir tek başına yönetiyor– ve onun da söylediği gibi sürekli şenlikli bir zafer havası yaşayanların ortasında bunun aslında büyük bir çürüme olduğunu söyleyebilmek ve bunu Yeni Şafak gazetesinde yazabilmek başlı başına gerçekten önemli bir şey, önemli bir duruş. Bu duruşu çok insan sergileyemedi.

Önce adalet terk edildi

Çok İslamcıyla tanıştım, tanışıklıklarım hâlâ çoğuyla sürüyor. Ama birçoğuyla görüşmüyorum. Görüşecek, konuşacak şeyimiz de kalmadı. Yakın bir zamanda ülkenin yönetiminde birinci derecede rol almış, alan, almakta olan birçok kişiyle şahsen tanışıklığım da var. Bunların hepsinin İslamcı olduğu dönemleri de biliyorum. O günlerde konuşulan konular, o günlerde dile getirilen argümanlarla bugün konuşulan ve dile getirilenler arasındaki fark çok büyük. Bu sadece muhalefette ya da iktidarda olmakla alâkalı bir şey değil. Tabii ki muhalefetteyken

böyle olur da iktidardayken farklı olur diye söylenebilecek bir şey değil. Muhakkak ki muhafetteki bir hareketin iktidarda bazı görüşleri, perspektifleri değişecektir. Ama eğer bu hareket, ideolojik iddialı bir hareketse –İslamcılık gibi–, bunun birtakım değerlerinin her an, her durumda da var olması gerekir, en başta da adalet.

Biliyoruz ki İslamcılığın en önemli argümanı öteden beri adaletti. Özellikle 60'lı yıllarda, solun dünyada ve İslam dünyasında da ciddi bir şekilde hâkim olmasına karşılık, solun sosyalizm idealine karşılık bir sosyal adalet ve adalet kavramıyla İslamî düşünce ayakta kalmaya çalıştı ve bugüne kadar geldi. Bugün Fas'ta ve Türkiye'deki İslamcı –ya da İslamcı bilinen– partilerin adlarında adalet olması bu anlamda şaşırtıcı değil. Ama şu anda Türkiye'de en çok uzak olduğumuz kavramın herhalde adalet olduğunu hepimiz biliyoruz. Bu da Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarı eliyle hayata geçiriliyor ve en temel argümanı, değeri adalet olan, adalet olduğunu söyleyen kişilerin büyük bir kısmı şu ya da bu gerekçeyle adaletten uzaklaşmayı makul göstermeye, doğru göstermeye çalışıyorlar. Bu çok ciddi bir kopuştur ve bu çok ciddi bir şekilde İslamcılıktan da kopuştur. Aslında bu İslamcılığın ötesinde insanî duruştan da kopuş.

Yani iktidarı koruma ve iktidarın nimetlerinden faydalanma, ya da iktidarın nimetlerinden faydalanmayı sürdürme veya daha fazla pay alma adına ilk olarak gözden çıkarılan kavramlardan, değerlerden birisinin adalet olması durumunda siz aslında bütün hayatınızı, özellikle gençlik yıllarınızda sizi siz eden şeyden uzaklaşmış oluyorsunuz.

Döneklik

Hangi görüşten olursa olsun insanların birtakım idealleri vardır. Özellikle siyasetle ilgilenen insanların umutları, ütopyaları, hedefleri ve birtakım değerleri vardır. Hayatın akışı içerisinde bunlarda birtakım değişiklikler, dönüşümler tabii ki olabilir. Özellikle sol hareketle –geçmişte çok yaşanan bir şey bu– çok büyük bir kopuş, toplumsal yapıdan çok büyük bir kopuş olduğu için, sosyalist sol, insanların bazıları bunu taşıyamayıp daha sonra çizgilerini değiştirebiliyorlar. Ve burada çok kaba deyimle dönem diye tabir edilen bir sıfatı alıyorlar, yakıştırılıyor. Ne derece kullanışlıdır, ne derece doğrudur, bunu bir kenara bırakalım. Ama dönem kavramının olduğu bir gerçek.

Solda çok olan dönekliğin İslamcılıkta özellikle Türkiye'de benim gördüğüm kadarıyla çok daha ciddi bir şekilde olduğunu düşünüyorum. Ama burada çok ciddi bir mesele var: Bir İslamcı İslamcılığı bıraktığı zaman İslam'ı bırakmıyor, yani dindarlığını muhafaza ediyor ya da değişik ölçülerde dine bağlılığını muhafaza ediyor. Dolayısıyla İslamcılıktan çıkıp Müslüman kimliğini muhafaza ettiği zaman insanlar onun dönem olduğunu düşünmüyorlar. Halbuki şu anda Türkiye'de bu kişilerin geçmişlerinden bugüne, duruşlarına baktığımız zaman, birçoğunun gerçek anlamda baştaki davalarından, başta inandıkları yoldan çok ciddi bir şekilde dönmüş olduklarını görüyoruz. Bu tabii ki onların kişisel tercihidir.

Hiçleşenler

Ama burada Akif Emre, bu anlamda dönmeyen isimlerden, ender isimlerden birisi. Ve şunu da bu hayat bize gösterdi: Türkiye’deki AKP iktidarının bu kısa ömrünün –yani kısa dediğim, uzun süredir yönetiyor ama sonuçta bir kuşak bile olmadı–, bu süre içerisinde birçok insan iktidardan nimetlenebilmek için, iktidarın nimetlerinden faydalanabilmek için kendilerinden, kendi oluşlarından vazgeçtiler. Ama şimdi bakıyoruz, bunların büyük bir kısmı da şu veya bu nedenle iktidar tarafından dışlanmış durumdadır. Şu anda Türkiye’de AKP ve Recep Tayyip Erdoğan’ın iktidarının en yakın çevresinde yer alanların önemli bir kısmının İslamcı hareketten geldiği söylenemez. Ama bütün bu süre içerisinde, 15 yıl içerisinde en önemli taşıyıcılarının Milli Görüş ya da başka hareketlerden gelen İslamcılar olduğunu söyleyebiliriz. Çok ilginç bir şey yaşandı. Bir döküm yapılacak olursa, bugün o 15 yılın bir dökümü yapılacak olursa, insanlar iktidarda kalabilmek, iktidarın yanında olabilmek, iktidarın parçası olabilmek için kolaylıkla birtakım değerlerinden vs. vazgeçtiler. Ama sonunda gelinen noktada şu oldu, bu oldu, Tayyip Erdoğan iktidarı tekelinde iyice topladıktan sonra bir baktık, bu insanların büyük bir kısmı artık iktidarın içinde yer almıyor. Artık İslamcı da değiller.

Yani bir anlamda –çok kaba, sert olabilir– hiçleştiler. Çok sayıda böyle insan mevcut Türkiye’de. Yani ne iktidardalar, ne muhalefetteler. Muhalefet olsalar da çok fazla bir anlamları olmayacak. Bu arada tükenip gittiler. Bu anlamda Akif Emre’nin söylediği çürüme meselesi çok önemli. Birçok insan çok da fazla bilmedikleri iktidar oyununun parçası olabilmek uğruna kendilerinden çok ciddi feragat ettiler. Kısa vadede belki iktidar nimetlerinden birtakım pâyeler aldılar, makamlar aldılar, milletvekili, bakan vs., şu bu oldular ama şu anda çok azı hâlâ o makamları koruyabiliyor. Büyük bir kısmı gerçekten iyice marjinalize oldular.

“Ahirete yönelik siyaset”

Bu anlamda Akif Emre örneği çok çarpıcı bir örnek olarak karşımızda duruyor. İslamcı hareketin içerisinde yer alan insanların normal şartlarda bu dünyanın ötesinde esas olarak öbür dünyayı düşündükleri varsayılır. İlk İslamcılık üzerine çalıştığım zamanlarda bu anlamda gördüğüm bir saptama beni çok etkilemişti, “Ayet ve Slogan”a da onu koymuştum. “Ahirete yönelik siyaset” diye bir önerme vardı. İslamcılığı aslında özetleyebilecek bir şeydir, teorik olarak tabii, ütöpik olarak belki de. Ama Türkiye’de ahirete yönelik siyaset diye çıkan insanların büyük bir kısmının gerçekten bu dünya için siyaset yaptıkları ve bu dünya için yaptıkları zaman da birçok değerden, adalet gibi, vicdan gibi değerlerden, eşitlik gibi, kardeşlik gibi değerlerden uzaklaştıklarını gördük. Ve onların sonu açık söylemek gerekirse hazin oldu. Şu anda ne durumda olurlarsa olsunlar, dünyevî imkânları gözeterek kendi durumlarını da riske atmış oldular.

Bu anlamda Akif Emre, bunu yapmayan az sayıda insanlardan biri olarak, her kesimden insanın takdirini kazandı. Arkasından herkes iyi konuşuyor gördüğüm kadarıyla. Bu onun en büyük kazanımı. Bu dönem içerisinde bazı insanlar birtakım yerlere gelmek isteyip de bir şekilde bece-

rememiş olabilirler. Öyle birisi olmadığını da biliyoruz. Olabilecekken olmamayı tercih etmek, bu geniş imkânlar içerisinde mütevazı bir hayatı, ama hep yazıp çizmeyi sürdürerek...

En son biliyorsunuz haberiya.com diye yeni bir haber sitesinin başındaydı, daha yeniydi. Yeni bir çocuğuydu yani onun. Yanılmıyorsam on-on beş gün sonra vefat etti. O büyük bir heyecandı. O heyecanı belli ki vücudu, bünyesi kaldıramadı. Son âna kadar hep mütevazı, ama kendi kalarak varolmak istedi. O anlamda kendi çizgisini muhafaza etti. Ama kendisinden fedakârlık edenler, kendilerini kurban edenler, şu ya da bu nedenle, –dünyevî beklentiler diyelim buna kabaca, kesinlikle uhrevî olmadığını biliyoruz– dünyevî beklentiler uğruna feda edenlerin durumunun gerçekten çok hazin olduğunu görüyoruz.

Dolayısıyla İslamcı kalmayı bilmiş bir aydın olarak Akif Emre'yi çok sayıda insan dualarla ve helalleşerek uğurladı. Onunla aynı dönemlerde benzer yollarda yer almış birçok insanın böyle bir şansı olabilecek mi bunu göreceğiz. Tekrar kendisine rahmet diliyorum. Çok erken aramızdan ayrıldı. Yapacak çok şeyi vardı. Ama bu tasvir ettiği Türkiye içerisinde belki de bünyesi daha fazla bu çürüme durumuna tahammül edemedi anladığım kadarıyla. Kendisine, Akif Emre'ye tekrar Allah'tan rahmet diliyorum. Kişisel bir yayın oldu farkındayım, ama arada böyle şeyler yapmakta yarar var. Ayrı mahalleler olarak tarif edilebilecek insanlarız, ama sonuçta aynı şeyin peşindeyiz: Hakikatin peşindeyiz. Öğrenmenin ve öğrenebildiğimiz kadarıyla gazeteci olarak bunları bizi izleyen, bize önem veren insanlara aktarmanın peşindeyiz. Bunları yaparken de esas olarak insanların beklentilerini karşılamayı hedefledik, hedefledi en azından Akif Emre, onu söyleyebilirim. O anlamda bir benzerliğimiz var bu memleketin ve bu dünyanın insanları olarak. Dolayısıyla tekrar kendisini rahmetle anıyorum. İyi günler.